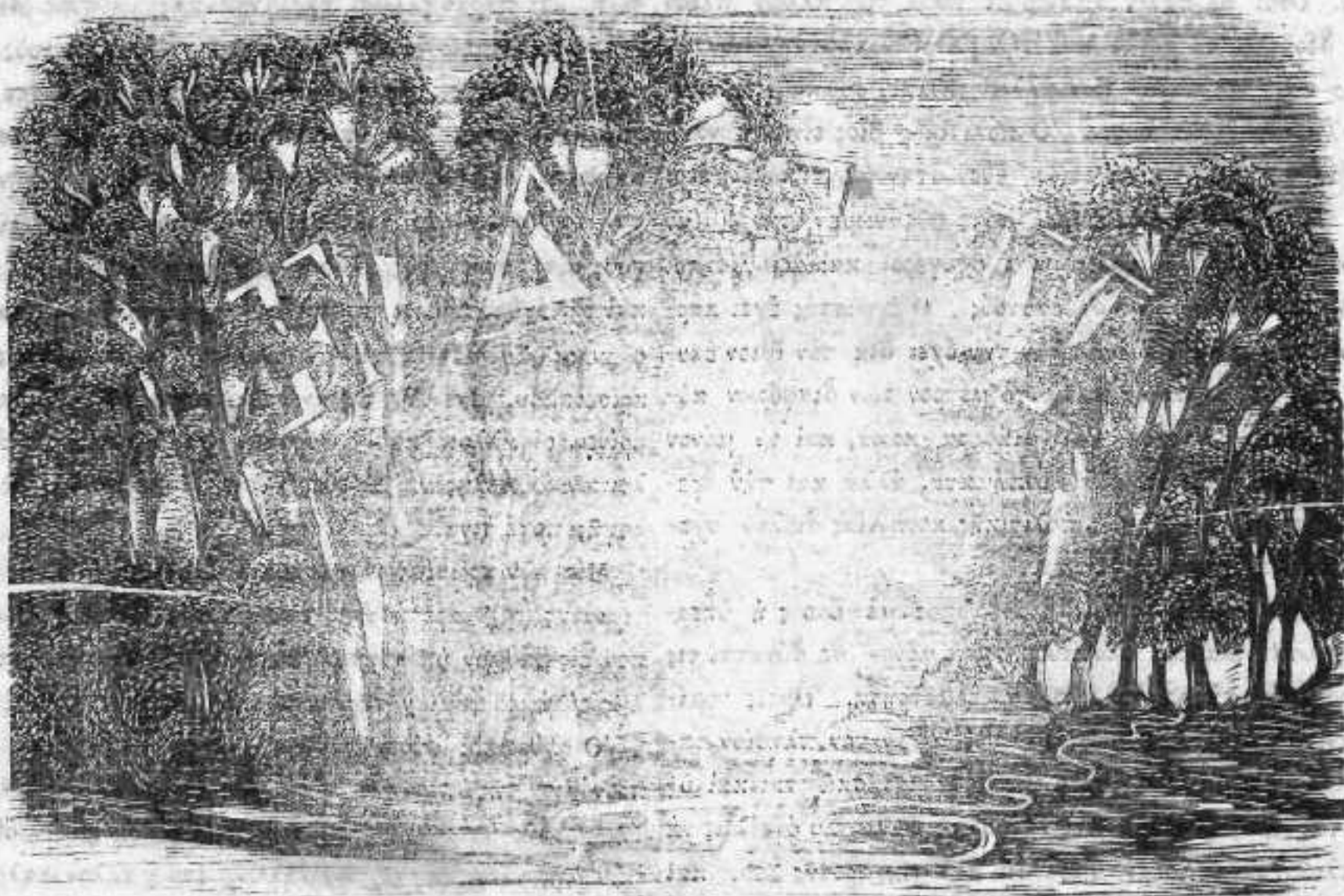

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Θ'.

ΙΟΥΝΙΟΥ 15 1862.

ΕΤΟΣ Α'.

ΑΔΕΛΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ

(Συνέχεια και τέλος ὅρα Φολ. Ζ')

"Όταν ὑπό τινος περιφρονῆσαι καὶ ἐξυβρίζεσθαι, νὰ μὴν ἀδηνονῆς καὶ παροξύνῃσαι, ἀλλ' οὔτε νὰ μεταβάλλῃς τὴν καλὴν Σου διάθεσιν διὰ τὴν ἀδικίαν ἣν νομίζεις ὅτι ἔπα-
θες. Σκέψθητι, ὅτι ἐκεῖνοι οὔτινες Σὲ ἐλύπησαν, εἶναι εἰς καλλιτέραν κατάστασιν νὰ Σὲ κρίνωσι, παρὰ νὰ κρίνῃς Σὺ αὐτὴ ὑπὲρ ἐαυτῆς· σκέψθητι, λέγω, ὅτι μᾶλλον πρέπει νὰ πιστεύῃς ἐκεῖνους ἢ τὴν ἰδίαν Σου φιλαυτίαν, ἥτις ἀείποτε Σὲ κολακεύει καὶ Σὲ ἀπατά· ἐπειδὴ ὢν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ ῥε-
πῆς εἰς τὸ νὰ κολακεύῃ ἑαυτὸν, εἶναι ἀδύνατον νὰ γείνη κριτὴς ἀδέκαστος ἑαυτοῦ.

"Ἦδη δὲ ἂς ἀνακεφαλαιώσωμεν ἐν ὀλίγοις τὰ μέχρι τοῦδε

εἰρημένα· ταῦτα δὲ εἰσὶν, ὅτι πρέπει νὰ ἀπαλλαγῇς τῆς συ-
νήθους τῶν γυναικῶν ἀγωγῆς καὶ τῶν προλήψεων τῆς νη-
πιότητος, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον τὸ λογικὸν νὰ κραταωθῇ καὶ
συνάμα ἐνδυναμωθῇ· ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν σθερῶν φρονη-
μάτων καὶ τῶν ἀταξιῶν τῆς ζωῆς μας προέρχονται ἐκ
τῶν ψευδῶν ὑπολήψεων· ὅτι ὅταν ἡ καρδία μας δὲν εἶναι
εὐλόγητος εἰς τὰ πάθη, εἶναι ἀπόδειξις ὅτι τὸ πνεῦμα μας
εἶναι πεφωτισμένον, καὶ τέλος, ὅτι πρέπει νὰ ἔχωμεν εἰς
μὲν τὸ πνεῦμα μας ἀληθείας ἀψευδεῖς, διὰ νὰ μᾶς προφυ-
λάττωσιν ἀπὸ τὴν πλάνην, εἰς δὲ τὴν καρδίαν μας φρο-
νήματα ὀρθὰ διὰ νὰ τὴν κρατύνωσι κατὰ τῶν παθῶν.

"Ἦδη δὲ ἂς μεταβῶμεν καὶ εἰς τὰ τῆς πολιτικῆς ζωῆς
χρῆν καὶ καθήκοντα, ὧν τὸ κυριώτερον εἶναι ἡ πρὸς τὸν
πλησίον ἀγάπη καὶ φροντίς. "Ὅσοι ζῶσι μόνον δι' ἑαυτοὺς,
ἐκτὸς τοῦ κόσμου λογίζονται, ἢ μᾶλλον ὡς ὄντα μὴ ὄντα,
καὶ περιπίπτουσιν εἰς τὴν κοινὴν περιφρόνησιν καὶ λοιδο-

ρίαν. Ὅσοι δὲ πάλιν ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν ἄλλων πλεον τοῦ δέοντος, οὐ μόνον καὶ τῶν μετρίων ἀποτυγχάνουσιν, ἀλλὰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἄλλων φιλίας, συμπαιθείας καὶ ἀντιλήψεως ἐκπίπτουσιν. Ὁ πολιτικός βίος εἶναι συνάλλαγμα ἀμοιβαίων εὐεργεσιῶν· ὅθεν ὅταν φροντίζωμεν περὶ τῆς τῶν ἄλλων εὐδαιμονίας, τότε αὐξάνωμεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν εὐδαιμονίαν· καὶ τῶντι στυγεροὶ καὶ ἀξιωμαστοὶ εἰσὶν ὅσοι ζῶσι μόνον δι' ἑαυτούς. Ὁ ἐγωιστὴς ἔχει καρδίαν ὡς πᾶς τις ἄλλος, πλὴν τὴν ἔχει διὰ τὸν ἴδιον ἑαυτόν του. Ἡ φιλαυτία κατὰ τὸ μέτρον τῶν διαφορῶν αὐτῆς βαθμῶν παράγει καὶ διάφορα κακά, καὶ οὐ μόνον μᾶς κηρύττει εἰς μεγάλα ἀτοπήματα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρετὴν ἐκνευρίζει, καὶ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας διόλου σχεδὸν ἀφαιρεῖ τὴν τερπνότητα.

Ἀδύνατον νὰ αἰκειωθῇ ὁ ἄνθρωπος μὲ ὅσους ἡ ὑπερβάλλουσα φιλαυτία ἐκυρίευσεν· τότε μόνον δὲ δύναται τις νὰ λυτρωθῇ αὐτῆς ὅταν τὴν ζῇ ἐκμετρήσῃ. Ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι θέλομεν ὑψώσει ἑαυτούς, ὅταν τὸν πλησίον ταπεινώσωμεν, καὶ διὰ τοῦτο γινόμεθα καὶ σκῶπται καὶ ὑβρίζεται καὶ φθονεροὶ καὶ λοιδόροι· ἀλλὰ Σὺ ὀφείλεις νὰ θεμελιώσῃς τὴν ἰδίαν ὑπόληψιν ἐπὶ τῆς ἀρετῆς Σου, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς τῶν ἄλλων ἀνυπολήπτου καταστάσεως, πεπεισμένη ὅτι τὰ τῶν ἄλλων προτερήματα δὲν δύνανται νὰ ἀφαιρέσουν ἀπὸ Σὲ τὸ παραμικρόν· ἐν συντόμῳ, εἰς οὐδένα πρέπει νὰ ἀποδίδῃ τις τῆς ὑπολήψεώς του τὴν κατὰπτωσιν εἰμὴ εἰς ἑαυτόν.

Ὅσα λέγει τις καὶ πράττει κατὰ τῶν ἄλλων εἴτε ἐμμέσως εἴτε ἀμέσως, πάραυτα ἡ βραδέως, κατ' αὐτοῦ ἀντανακλῶνται καὶ ἐπιστρέφουσι. Μάθε ὅθεν ὅτι πᾶσα κακία ἀναπορεύκτως ἔχει καὶ τὴν ἀντίθετον ποινὴν καὶ τιμωρίαν της. Παραδείγματος χάριν, ἂν τις ᾔῃαι λοιδόρος θέλει ἔχει καὶ τὸν ἀντιλοιδοροῦντα, ἂν ᾔῃαι φθονερός θέλει ἔχει καὶ τὸν ἀντιφθονοῦντα καὶ ἂν ᾔῃαι χλευαστικός βεβαίως θά ἔχῃ τὸν ἀντιχλευάζοντα· διὸ ταῦτα μετ' ἀκριθείας γινώσκουσα, ἀνάγκη νὰ εὐφημῇ τοὺς ἄλλους ἵνα καὶ οἱ ἄλλοι εὐφημοῦν Σὲ, καὶ κρύπτοντες τὰ ἐλαττώματά Σου μεγαλύνωσι τὰ προτερήματα καὶ διακηρύττωσιν αὐτά.

Εἰς τὰς κρίσεις Σου πρὸς τούτοις νὰ μὴν βιάζεσαι (α), οὔτε νὰ δίδῃς εἰς τὰς συκοφαντίας ἀκρόασιν, διὰ νὰ μὴ δικάσῃς ἐπισφαλῶς καὶ καταδικάσῃς ἀδίκως (β), ἐπειδὴ εἶναι καὶ πράγματα ὁμοιολήθη ἅτινα δὲν εἶναι ἀληθῆ, καὶ ἀληθῆ ἅτινα δὲν εἶναι πάλιν ὁμοιολήθη· διὸ, εἰς τὰς ἰδιαιτέρας κρίσεις μας, πρέπει νὰ μιμώμεθα τοὺς δημοσίους κριτάς, οἵτινες οὐδὲν ἀποφασίζουσι πρὶν ἐξετάσῃ, ἀκού-

σωσι, καὶ παραβάλλωσι τὰς μαρτυρίας μὲ τοὺς διαδικαζομένους. Ἡμεῖς ὅμως συνήθως καθιστῶμεν ἑαυτοὺς τοιούτους δικαίτηδες τῆς τῶν ἄλλων ὑπολήψεως ὥστε, ὅταν πρόκηται λόγος διὰ νὰ καταδικάσωμεν, πᾶσα μαρτυρία φαίνεται ἀξιοπίστος, διότι προτρεπόμενοι ἀπὸ τὴν ἐμφυτον μοχθηρίαν μας νομίζομεν ὅτι προσθέτομεν εἰς ἑαυτοὺς ὅ,τι ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀφαιρούμεν· ὅθεν ἐκ τούτου καὶ αἱ ἐχθροπάθειαι προσέρχονται καὶ αἱ δυσμένειαι ἀναρρύνονται· Σὺ δὲ ταῦτα γινώσκουσα ἔσω δικάζα περὶ τὰς κρίσεις Σου, ἐπειδὴ, ὡς ἀνωτέρω εἶπα, οὕτω θέλουν Σὲ κρίνει οἱ ἄλλοι, καθ' ὃν τρόπον Σὺ κρίνεις τοὺς ἄλλους· λοιπὸν ἂν θέλῃς νὰ Σὲ εὐφημῶσιν οἱ ἄνθρωποι, μὴ κακολογῇς ποτέ τινα.

Μία τῶν πρωτίστων τῆς κοινωνίας ἀρετῶν εἶναι καὶ ἡ τιμιότης (γ)· ἀρετὴ ἣτις ἐπαίρει καὶ ὑψώνει τὸν ἄνθρωπον εἰς βαθμὸν ὑπέρτατον· αὕτη δὲ δὲν ὑποστηρίζεται ἄλλως εἰμὴ μὲ ζῆμίαν τῆς φιλαυτίας μας.

Ὁ ἄνθρωπος φύσει ἐπιθυμεῖ νὰ δεσπόζῃ, ἀξιοῖ δὲ τὸ προνόμιον τῆς ὑπεροχῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις· ὅμως, μόνον ἡ τῆς ἀρετῆς ὑπεροχὴ εἶναι δίκαια καὶ νόμιμος· ὅθεν ἂν ἐπιθυμῇς νὰ ὑπερέχῃς τῶν ἄλλων, ἔσο μᾶλλον καλοκάγαθος αὐτῶν.

Τὰ προτερήματα τῆς ψυχῆς συνάπτουσι τὸν πολιτικὸν κόσμον καὶ τοὺς ἄνθρώπους πρὸς ἀλλήλους· διότι βλέπομεν πολλοὺς μὲν εὐήθεις καὶ ἀμαθεῖς χρηστοὺς καὶ ἐναρέτους, πολλοὺς δὲ πεπαιδευμένους καὶ νοήμονας, πονηροὺς καὶ ἀπατροπαίους· ἡ ταπεινότης ἂν καὶ ἐθεωρήθῃ μία τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν εἶναι ἐκτὸς τούτου καὶ μία τῶν πολιτικῶν· θεωρεῖται δὲ τόσον ἀναγκαία, καθόσον ἀνευ αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος θά ᾔτο ἀκοινωνήτος. Διὸ, τὸ νὰ ὑποστηρίξῃ τις ὑψηλοφρόνως τὰ προτερήματά του καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὰ τῶν ἄλλων, ἀποδεικνύει ὅτι κακὴν ἔχει περὶ ἑαυτοῦ ὑπόληψιν. Ἐσο ὅθεν ταπεινὴ, χωρὶς νὰ αἰσχύνησαι διὰ τὴν ταπεινότην. Συνήθιζε νὰ βλέπῃς τὰ μὲν ὑπὲρ σεαυτὴν χωρὶς ἐκπληξιν καὶ φθόνον, τὰ δὲ ὑπὸ σεαυτὴν ἀνευ ὑπεροφίας καὶ περιφρονήσεως· ὥς μὴν σὲ ἐκθαμβῇ ἡ ἐξωτερικὴ περιρράνεια, καθότι τοῦτο εἶναι ἴδιον τῶν χαμαιζήλων.

Ἐσο πρὸς τοὺς δοῦλους σου ἐπεικὴς καὶ συμπαιθῆς (δ). Τῶν ἀρχαίων τις ἔλεγεν, ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν τοὺς δούλους, ὡς φίλους δυστυχεῖς. Τῶντι ἡ πρὸς ἐκείνους ὑπεροχὴ σου, εἶναι ἔργον τῆς τύχης καὶ οὐχὶ τῆς ἀρε-

(α) At poenitendum properat, cito qui judicat.

P. Syrus.

(β) Difficilem habere oportet aurem ad crimina.

P. Syrus.

(γ) Dès qu'une femme a banni de son cœur cet honneur tendre et délicat qui doit être la règle de la vie. Tremblez pour les autres vertus (Mm. de Lambert).

(δ) Μὴ ἴσθι ὡς λέων ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέταις σου.—Σειράχ. Κεφ. Δ. σ. 30.

τῆς σοῦ ἀποτέλεσμα· διὸ εἶναι μικροπρεπείας ἀποτέλεσμα τὸ νὰ δεικνύης μεγαλεῖα εἰς τοὺς ὑποκειμένους Σου. Ἡ δουλεία εἶναι τυχερὰ περίστασις ἐναντίον τῆς φυσικῆς τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος, διὸ καὶ πρέπει νὰ τὴν γλυκαίνωμεν· δὲν ἔχομεν δὲ δικαίωμα νὰ θέλωμεν τοὺς δούλους ἄνευ ἐλαττωμάτων, ἐνῷ ἡμεῖς καθημέραν πλημμελοῦμεν καὶ ἀμαρτάνωμεν. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ τοῖς δίδῃς καὶ τόσον θάρρος, ὥστε νὰ φρονῶσιν ἑαυτοὺς ἰσοδυνάμους Σου, ὁφείλεις ὅμως νὰ συμπαθῇς τὰ δεινὰ των, νὰ ἐπισκέπτησαι τὰς ἀσθενείας των, (α) καὶ εὐγνωμονοῦσα διὰ τὰς ὑπηρεσίας των νὰ ἀντιβραβεύῃς ἕκαστον κατὰ τὴν ἀξίαν του.

Μὴ ᾔσῃ πρὸς τούτοις, φιλότατῃ μου, ἐπιβρόχης εἰς μῖσος ἢ ἐκδίκησιν, διότι οὐδὲν πάθος εἶναι χαμερπέτερον τῆς ἐκδικήσεως. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐκδικῇσαι, περιφρόνει τοὺς λυπήσαντάς Σε, ἵνα οὕτω δεικνύης καὶ τῆς ψυχῆς Σου τὸ μεγαλεῖον, καὶ τὸν ἐχθρόν Σου μὲ καταισχύνην του ἐκδικεῖσαι. Ὅταν αἱ ὕβρεις εἰσὶ περὶ πραγμάτων μηδαμινῶν, Σὺ ἔσω συμπαθῇς, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ὕβρεις ἀδικοὶ εἰς ἃς καὶ οἱ εἰλικρινέστεροι φίλοι σου πειθόμενοι παροξύνονται κακίζοντές σε. Τότε προσπάθησαν παντοίοις τρόποις νὰ ἐξελέγξῃς τὴν ἀπάτην των, ἂν ὅμως ἐπιμένωσιν ἀμετάπιστοι, ὑποχώρει, ἀφίνουσα τὴν ἐνδεῖξιν τῆς ἀθωότητός σου εἰς τὸν χρόνον. Ἐάν δὲ ᾔθελες περιπέσει εἰς ἀνθρώπους βλέποντας τὰ πράγματα μὲ τὸ μικροσκοπίον τῶν προλήψεων, τοὺς φαντασιώδεις, λέγω, ἐκείνους τερατοπλάστας ὧν ἡ κεκαυτηρικισμένη φαντασία τερατουργεῖ ἀδικίας, τὸ δὲ ἀσθενὲς πνεῦμα τὰς ὑποστηρίζει, τότε ἔτι μᾶλλον ὑποχώρει, ἀντιπαρκατάττουσα τὴν τῆς ἀθωότητος αἰγίδα εἰς τὴν αἰσχύνην τῆς ἐξομολογήσεως, ἣν θὰ ἀναγκασθῶν νὰ δώσουν ἐκόντες ἀέκοντες, ὅταν βεβαιωθῶν περὶ τῆς ἀθωότητός Σου. Ἵνα δὲ ἐκδικηθῇς κατὰ τῶν κακολογοσάντων Σε, εὐποίει καὶ εὐφῆμει αὐτοὺς, καὶ οὕτω πράττουσα καὶ τὴν ἀρετὴν σου δεικνύεις καὶ τὸ πάθος σου εὐχαριστεῖς.

Ὅταν ἐννοήσῃς ὅτι φίλος σου παρεξστράπη τῶν καθηκόντων του προσποιητῇ ἄγνοιαν· ἐπειδὴ ὅταν νομίζῃ, ὅτι δὲν ἐγνώσθη τὸ σφάλμα του, τότε ἡ φιλαυτία του εὐχαριστεῖται καὶ ἡ καρδία του ἀναπαύεται, καὶ καιρὸν λαμβάνει διὰ νὰ μετανοήσῃ καὶ γεῖνῃ φίλος σου εἰλικρινέστερος ἢ πρὶν. Αἱ ὑποσχέσεις Σου ἔστωσαν ἀπαράβατοι, ἵνα δὲ εἰσὶ τοιαῦται, ποτὲ μὴν ὑπόσχῃσαι πράγματα ὑπὲρ δύναμιν ἅτινα ἐξήρτηνται ἀπὸ τὸ ἀδύνατον τοῦ μέλλοντος. Συνήθιζε νὰ λέγῃς τὴν ἀλήθειαν μέχρι τῶν ἀδιαφόρων καὶ μηδαμινοτέρων πραγμάτων, ἐπειδὴ ὁ ψεύστης καὶ τὸν θεὸν περιφρονεῖ καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲν αἰσχύνηται. Φεῦγε δὲ τοὺς ὄρκους· διότι ἀρκεῖ ὁ λόγος μόνον τῶν τιμίων ἀνθρώπων ὅντι πάσης ἄλλης ἐγγυήσεως. Ὅταν δὲ τις Σοὶ

ὀρκίζεται, μὴν δεικνύης ἀπιστίαν, διότι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἀμφιδος, ὅστις ὀμνύοντι μὴδὲν πείθεται, αὐτὸς ἐπιορκεῖν ῥαδίως ἐπίσταται.

Μεγάλη στολὴ προσέτι, φιλότατῃ μου, εἶναι εἰς τὰς νέας ἡ σιγὴ· ἐπειδὴ τὰς ἐνδύει τὴν τῆς σεμνοπρεπείας καὶ κοσμιότητος χλαμύδα (α). Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σιωπῇς πάντοτε, πρώτιστος κανὼν εἶναι διὰ νὰ ὁμιλῇς καλῶς, νὰ σκέπτεσαι πρότερον, καὶ ὅταν νομίζῃς, ὅτι αἱ ἰδέαι σου εἰσὶν ὀρθαὶ τότε καὶ αἱ κρίσεις σου ἔπονται ἀληθεῖς, ὅχι δὲ νὰ ἀρχίζῃς ὁμιλίαν χωρὶς νὰ γνωρίζῃς ποῦ θὰ καταντήσῃς διότι κατὰ τὸν Νικόστρατον,

Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν

ἦν τοῦ φρονεῖν παράτημον, αἱ χειδιόνες

ἐλέγοντ' ἂν ἡμῶν σωφρονέστεραι πολὺ.

Πρέπει δὲ εἰς τὰς ὁμιλίαις Σου νὰ σέβῃσαι τὰς προλήψεις καὶ τὰ ἔθνη ἅτινα κοινῶς πολιτεύονται· πρὸ πάντων δὲ πρόσθε μὴν ἐπιπίπτεις εἰς σκώμματα καὶ βωμολοχίας, διότι τὰ τοιαῦτα εἰσὶ μισητὰ καὶ ἀποτρόπαια· ὅταν ἀκούῃς τινὰ ὁμιλοῦντα μὴ φαίνεσαι ὅτι δὲν προσέχεις εἰς αὐτόν· ὅσῳ ὅμως τύχῃ ὁμιλία ἀνάρμοστος, τότε δείκνυε ἀπαρέσκεϊαν, μετατρέπουσα τὴν ὁμιλίαν εἰς ἄλλο ἀντικείμενον. Πρέπει δὲ νὰ ἐγκρίνῃς μὲν τὰ παρὰ τῶν ἄλλων καλῶς λεγόμενα ποτὲ δὲ νὰ μὴ θαυμάζῃς, καθότι ὁ θαυμασμὸς εἶναι ἀπόδειξις κουφότητος.

Ταῦτα, φιλότατῃ μου Κλεαρέτῃ, τὸ ἀδελφικὸν χρέος μοὶ ὑπηγόρευεν νὰ σοὶ ἀποστείνω, εὐελπίς ὅτι δὲν θέλεις παρატρέξει τὰς παραινήσεις μου ταύτας βασιζομένης ἐπὶ τῶν ιδεῶν τῶν μᾶλλον ἐπὶ τῆς γυναικείας ἀνατροφῆς ἀσχοληθέντων σοφῶν, Ἑλλήνων, Γάλλων καὶ Ἰταλῶν. Καὶ τοῦτο ἔσεται ἡ ἀντιμισθία μου. Ἵνα δὲ συλλέξω καὶ ἀπαρτίσω ταύτας, ἀρκούντως ἐνησχολήθην εἰς τὸ περὶ τῶν χρεῶν τῶν γυναικῶν κεφάλαιον, ὅπερ ἐλπίζω, ἂν ἐπὶ τοῦ παρόντος πονήματος ἀκούσω τὴν ἐπιδοκιμασίαν Σου, νὰ σοὶ προσφέρω μετέπειτα διὰ τῆς ΕΔΕΜ, ἀφιερῶν αὐτὸ εἰς τὴν φιλετέρα· τῶν Ἀδελφῶν.

Ἐν Ν. Ἐρέσω 1862.

Ὁ Ἀδελφός σου.

Α. Ι. Σ. (Σάμιος.)

(α) Ὅς φράσκει ὅτι τοῦ μὴ εἰσακούσαι ἀσθενεῖς, καὶ αὐτὸς ἐπιχαλεστέται καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων. (Σολομών).

(α) Γλώσσῃς πανταχοῦ περιῶ κρατεῖν, ὃ καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει — Κράτητος.